

Luk

Chapter 18

Javanese Interlinear

Reference: Javanese Bible (SABDA)

- 1 Ἔλεγεν δὲ παραβολὴν αὐτοῖς, πρὸς τὸ δεῖν πάντοτε
Ngandika ugi pasemon dhateng-tiyang-punika, tumrap ing kedah tansah
[G3004](#) [G1161](#) [G3850](#) [G0846](#) [G4314](#) [G3588](#) [G1163](#) [G3842](#)
- προσεύχεσθαι αὐτούς, καὶ μὴ ἐνκακεῖν,
ndedonga tiyang-punika, lan sampun nglokro,
[G4336](#) [G0846](#) [G2532](#) [G3361](#) [G1573](#)

Gusti Yesus paring pasemon marang para sakabate, kang wose supaya tansah padha ndedonga, aja nganti bosen.

- 2 λέγων, Κριτῆς τις ἦν, ἔν τινι πόλει, τὸν Θεὸν
ngandika, Hakim satunggal wonten, wonten-ing satunggaling kutha, ing Gusti-Allah
[G3004](#) [G2923](#) [G5100](#) [G1510](#) [G1722](#) [G5100](#) [G4172](#) [G3588](#) [G2316](#)
- μὴ φοβούμενος, καὶ ἄνθρωπον μὴ ἐντρεπόμενος.
mboten ajrih, lan manungsa mboten nguwatosaken.
[G3361](#) [G5399](#) [G2532](#) [G0444](#) [G3361](#) [G1788](#)

Pangandikane: "Ing sawijining kutha ana hakim kang ora wedi marang Gusti Allah lan ora mreduli marang wong.

- 3 χήρα δὲ ἦν ἐν τῇ πόλει ἐκείνῃ, καὶ ἦρχετο πρὸς
randha ugi wonten wonten-ing ing kutha punika, lan rawuh dhateng
[G5503](#) [G1161](#) [G1510](#) [G1722](#) [G3588](#) [G4172](#) [G1565](#) [G2532](#) [G2064](#) [G4314](#)
- αὐτὸν, λέγουσα, Ἐκδίκησόν με ἀπὸ τοῦ ἀντιδίκου μου.
piyambakipun, matur, Paring-kaadilan kula saking ing mengsah kula.
[G0846](#) [G3004](#) [G1556](#) [G1473](#) [G0575](#) [G3588](#) [G0476](#) [G1473](#)

Ing kutha kono ana randha kang pijer marani hakim mau lan matur: Kula mugni panjenengan rencangi anggen kula prakawisan kaliyan lawan kula.

- 4 καὶ οὐκ ἠθελεν ἐπὶ χρόνον; μετὰ ταῦτα δὲ εἶπεν
lan mboten purun dumugi wekdal; sasampunipun punika ugi ngandika
[G2532](#) [G3756](#) [G2309](#) [G1909](#) [G5550](#) [G3326](#) [G3778](#) [G1161](#) [G3004](#)
- ἐν ἑαυτῷ, Εἰ καὶ τὸν Θεὸν οὐ φοβοῦμαι,
wonten-ing piyambakipun-piyambak, Sanadyan ugi ing Gusti-Allah mboten kula-ajrihi,
[G1722](#) [G1438](#) [G1487](#) [G2532](#) [G3588](#) [G2316](#) [G3756](#) [G5399](#)
- οὐδὲ ἄνθρωπον ἐντρέπομαι,
ugi-mboten manungsa kula-uwatosaken,
[G3761](#) [G0444](#) [G1788](#)

Hakim mau sawatara lawase ora gelem, nanging wasana banjur nggagas mangkene: Sanadyan aku ora wedi marang Gusti Allah lan ora mreduli marang wong siji-sijia,

- 5 διά γε τὸ παρέχειν μοι κόπον τὴν χήραν ταύτην,
 awit saestu ing maringi kula rekaos ing randha punika,
[G1223](#) [G1065](#) [G3588](#) [G3930](#) [G1473](#) [G2873](#) [G3588](#) [G5503](#) [G3778](#)
- ἐκδικήσω αὐτήν, ἵνα μὴ εἰς τέλος ἐρχομένη,
 kula-badhe-paring-kaadilan piyambakipun, supados sampun dumugi pungkasan rawuh,
[G1556](#) [G0846](#) [G2443](#) [G3361](#) [G1519](#) [G5056](#) [G2064](#)
- ὑπωπιάζη με.
 ngelèsuaken kula.
[G5299](#) [G1473](#)

| mung bae sarehne randha iki tansah ngrubedi aku, prayogane dakolehne adil bae, supaya aja pijer teka lan wekasane aku diamuk.”

- 6 Εἶπεν δὲ ὁ Κύριος, Ἄκούσατε τί ὁ κριτῆς τῆς ἀδικίας
 Ngandika ugi ingkang Gusti, Mirengna menapa ingkang hakim saking durhaka
[G3004](#) [G1161](#) [G3588](#) [G2962](#) [G0191](#) [G5101](#) [G3588](#) [G2923](#) [G3588](#) [G0093](#)
- λέγει.
 ngandika.
[G3004](#)

| Gusti banjur ngandika: “Padha wigatekna apa kang dikandhakake dening hakim kang ambek sawenang-wenang iku!

- 7 ὁ δὲ Θεὸς οὐ μὴ ποιήσῃ τὴν ἐκδίκησιν
 punapa ugi Gusti-Allah mboten saestu badhe-paring-kaadilan ing kaadilan
[G3588](#) [G1161](#) [G2316](#) [G3756](#) [G3361](#) [G4160](#) [G3588](#) [G1557](#)
- τῶν ἐκλεκτῶν αὐτοῦ, τῶν βωόντων αὐτῷ
 saking-para pinilih Panjenenganipun, ingkang sesambat dhateng-Panjenenganipun
[G3588](#) [G1588](#) [G0846](#) [G3588](#) [G0994](#) [G0846](#)
- ἡμέρας καὶ νυκτός, καὶ μακροθυμεῖ ἐπ’ αὐτοῖς?
 siang lan dalu, lan sabar tumrap tiyang-punika?
[G2250](#) [G2532](#) [G3571](#) [G2532](#) [G3114](#) [G1909](#) [G0846](#)

| Apa Gusti Allah ora bakal maringi adil marang para pepilihane kang rina wengi padha sesambat marang Panjenengane? Lan apa Panjenengane anggone arep paring pitulungan diundur-undur?

- 8 λέγω ὑμῖν, ὅτι ποιήσει τὴν ἐκδίκησιν
 Kula-matur dhateng-panjenengan, bilih badhe-paring-kaadilan ing kaadilan
[G3004](#) [G4771](#) [G3754](#) [G4160](#) [G3588](#) [G1557](#)
- αὐτῶν ἐν τάχει. πλὴν ὁ Υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου
 tiyang-punika wonten-ing énggal. nanging ingkang Putra saking Manungsa
[G0846](#) [G1722](#) [G5034](#) [G4133](#) [G3588](#) [G5207](#) [G3588](#) [G0444](#)
- ἐλθὼν, ἄρα εὐρήσει τὴν πίστιν ἐπὶ τῆς
 sasampunipun-rawuh, punapa badhe-manggihaken ing kapitadosan wonten-ing ing
[G2064](#) [G0687](#) [G2147](#) [G3588](#) [G4102](#) [G1909](#) [G3588](#)
- γῆς?
 bumi?
[G1093](#)

| Aku pitutur marang kowe: Panjenengane bakal énggal maringi adil. Nanging manawa Putraning Manungsa rawuh, apa bakal manggih pangandel ana ing bumi?”

- 9 Εἶπεν δὲ καὶ πρὸς τινὰς τοὺς πεποιθότας ἐφ’
 Ngandika ugi ugi tumrap sawetawis ingkang pitados dhateng
[G3004](#) [G1161](#) [G2532](#) [G4314](#) [G5100](#) [G3588](#) [G3982](#) [G1909](#)
- ἑαυτοῖς ὅτι εἰσὶν δίκαιοι καὶ ἐξουθενοῦντας τοὺς λοιποὺς,
 piyambakipun–piyambak bilih tiyang–punika leres lan nyèpèlèkaken ing sanèsipun,
[G1438](#) [G3754](#) [G1510](#) [G1342](#) [G2532](#) [G1848](#) [G3588](#) [G3062](#)
- τὴν παραβολὴν ταύτην:
 ing pasemon punika:
[G3588](#) [G3850](#) [G3778](#)

Lan marang wong sawatara kang nganggep awake dhewe sampurna sarta ngremehake marang wong liya, Panjenengane paring pasemon mangkene:

- 10 Ἄνθρωποι δύο ἀνέβησαν εἰς τὸ ἱερὸν προσεύξασθαι; ὁ
 Tiyang kalih minggah dhateng ing Padaleman–Suci ndedonga; ingkang
[G0444](#) [G1417](#) [G0305](#) [G1519](#) [G3588](#) [G2411](#) [G4336](#) [G3588](#)
- εἷς Φαρισαῖος, καὶ ὁ ἕτερος τελώνης.
 satunggal tiyang–Farisi, lan ingkang sanèsipun juru–beya.
[G1520](#) [G5330](#) [G2532](#) [G3588](#) [G2087](#) [G5057](#)

“Ana wong loro padha mlebu ing Padaleman Suci arep ndedonga; kang siji wong Farisi, sijine juru-mupu-beya.

- 11 ὁ Φαρισαῖος, σταθεὶς ταῦτα «πρὸς ἑαυτὸν»,
 ingkang tiyang–Farisi, sasampunipun–ngadeg punika dhateng piyambakipun–piyambak,
[G3588](#) [G5330](#) [G2476](#) [G3778](#) [G4314](#) [G1438](#)
- προσηύχετο, Ὁ Θεός, εὐχαριστῶ σοι ὅτι οὐκ
 ndedonga, Dhuh Gusti–Allah, kula–matur–nuwun dhateng–Panjenengan bilih mboten
[G4336](#) [G3588](#) [G2316](#) [G2168](#) [G4771](#) [G3754](#) [G3756](#)
- εἰμὶ ὡσπερ οἱ λοιποὶ τῶν ἀνθρώπων, ἄρπαγες, ἄδικοι, μοιχοί, ἢ
 kula kados para sanèsipun saking–para manungsa, rampog, durhaka, jina, utawi
[G1510](#) [G5618](#) [G3588](#) [G3062](#) [G3588](#) [G0444](#) [G0727](#) [G0094](#) [G3432](#) [G2228](#)
- καὶ ὡς οὗτος ὁ τελώνης.
 ugi kados punika ingkang juru–beya.
[G2532](#) [G5613](#) [G3778](#) [G3588](#) [G5057](#)

Wong Farisi iku ngadeg lan ndedonga sajroning atine mangkene: Dhuh Allah, kawula ngunjukaken gending panuwun wonten ing ngarsa Paduka, dene kawula boten sami kaliyan tiyang-tiyang sanes, sanes rampog, sanes tiyang ingkang tumindak sawenang-wenang, sanes tiyang ingkang lampah jina saha boten kados juru-mupu-beya punika.

- 12 νηστεύω δις τοῦ σαββάτου; ἀποδεκατῶ πάντα, ὅσα
 kula–siyam kaping–kalih ing sabat; kula–maringi–sapersedasa sedaya, pinten
[G3522](#) [G1364](#) [G3588](#) [G4521](#) [G0586](#) [G3956](#) [G3745](#)
- κτῶμαι.
 kula–pikantuk.
[G2932](#)

Kawula siyam kaping kalih saminggu. Sadaya pamedal kawula, kawula pisungsungaken sapradasanipun.

- 13 ὁ δὲ τελώνης, μακρόθεν ἔστως οὐκ ἤθελεν οὐδὲ
 ingkang ugi juru-beya, tebih sasampunipun-ngadeg mboten purun ugi-mboten
[G3588](#) [G1161](#) [G5057](#) [G3113](#) [G2476](#) [G3756](#) [G2309](#) [G3761](#)
- τούς ὀφθαλμούς ἐπαῖραι εἰς τὸν οὐρανόν, ἀλλ' ἔτυπεν τὸ στήθος
 ing mripat ngancat dhateng ing langit, nanging nabuh ing dhadha
[G3588](#) [G3788](#) [G1869](#) [G1519](#) [G3588](#) [G3772](#) [G0235](#) [G5180](#) [G3588](#) [G4738](#)
- αὐτοῦ, λέγων Ὁ, Θεός, ἰλάσθητί μοι, τῷ ἁμαρτωλῷ!
 piyambakipun, matur Dhuh, Gusti-Allah, welasana kula, ingkang tiyang-dosa!
[G0846](#) [G3004](#) [G3588](#) [G2316](#) [G2433](#) [G1473](#) [G3588](#) [G0268](#)

Kosokbaline juru-mupu-beya iku mung ngadeg ana ing kadohan, malah tumenga marang ing langit bae ora wani, nanging mung tebah-tebah dhadha sarta munjuk mangkene: Dhuh Allah, kawula tiyang dosa mugi Paduka welasi.

- 14 λέγω ὑμῖν, κατέβη οὗτος δεδικαιωμένος εἰς τὸν
 Kula-matur dhateng-panjenengan, mandhap punika sampun-dipun-leresaken dhateng ing
[G3004](#) [G4771](#) [G2597](#) [G3778](#) [G1344](#) [G1519](#) [G3588](#)
- οἶκον αὐτοῦ, παρ' ἐκεῖνον. ὅτι πᾶς ὁ ὑψῶν
 griya piyambakipun, langkung punika. awit saben-tiyang ingkang ngagungaken
[G3624](#) [G0846](#) [G3844](#) [G1565](#) [G3754](#) [G3956](#) [G3588](#) [G5312](#)
- ἑαυτὸν ταπεινωθήσεται; ὁ δὲ ταπεινῶν
 piyambakipun-piyambak badhe-dipun-andhapaken; ingkang ugi ngandhapaken
[G1438](#) [G5013](#) [G3588](#) [G1161](#) [G5013](#)
- ἑαυτὸν ὑψωθήσεται.
 piyambakipun-piyambak badhe-dipun-inggalaken.
[G1438](#) [G5312](#)

Aku pitutur marang kowe: Wong iki saundure mulih kaanggep sampurna, dene sijine mau ora. Awit sing sapa ngluhurake awake dhewe, bakal kaasorake, dene kang ngasorake awake dhewe, iku bakal kaluhurake."

- 15 Προσέφερον δὲ αὐτῷ καὶ τὰ βρέφη, ἵνα αὐτῶν
 Bekta ugi dhateng-Panjenenganipun ugi ing bayi, supados tiyang-punika
[G4374](#) [G1161](#) [G0846](#) [G2532](#) [G3588](#) [G1025](#) [G2443](#) [G0846](#)
- ἄπτηται; ἰδόντες δὲ, οἱ μαθηταὶ ἐπετίμων αὐτοῖς.
 ndemek; sasampunipun-mirsani ugi, para murid ndukani tiyang-punika.
[G0680](#) [G3708](#) [G1161](#) [G3588](#) [G3101](#) [G2008](#) [G0846](#)

Tumuli ana wong kang padha teka nyowanake anak-anake kang isih cilik marang ing ngarsane, supaya padha diasta. Sumurup kang mangkono iku para sakabate padha nepsu marang wong-wong mau.

- 16 ὁ δὲ Ἰησοῦς, προσεκαλέσατο αὐτὰ, λέγων, Ἄφετε τὰ
 nanging ugi Gusti-Yésus, nimbali tiyang-punika, ngandika, Lilanana ing
[G3588](#) [G1161](#) [G2424](#) [G4341](#) [G0846](#) [G3004](#) [G0863](#) [G3588](#)
- παιδία ἔρχεσθαι πρὸς με, καὶ μὴ κωλύετε αὐτά; τῶν
 lare-alit rawuh dhateng Kula, lan sampun mnggak tiyang-punika; saking-para
[G3813](#) [G2064](#) [G4314](#) [G1473](#) [G2532](#) [G3361](#) [G2967](#) [G0846](#) [G3588](#)
- γὰρ τοιοῦτων ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ.
 awit mekaten punika ingkang Kraton saking Gusti-Allah.
[G1063](#) [G5108](#) [G1510](#) [G3588](#) [G0932](#) [G3588](#) [G2316](#)

Nanging banjur padha ditimbal dening Gusti Yesus sarta padha dipangandikani: "Cikben bocah-bocah padha marani Aku, aja kokpenggak, sabab wong-wong kang kaya mangkono iku kang nduweni Kratoning Allah.

- 17 ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὃς ἂν μὴ δέξηται τὴν
 saestu Kula-matur dhateng-panjenengan, sinten saged mboten nampi ing
[G0281](#) [G3004](#) [G4771](#) [G3739](#) [G0302](#) [G3361](#) [G1209](#) [G3588](#)
- βασιλείαν τοῦ Θεοῦ ὡς παιδίον, οὐ μὴ εἰσέλθῃ εἰς
 Kraton saking Gusti-Allah kados lare-alit, mboten saestu badhe-mlebet dhateng
[G0932](#) [G3588](#) [G2316](#) [G5613](#) [G3813](#) [G3756](#) [G3361](#) [G1525](#) [G1519](#)
- αὐτήν.
 mriku.
[G0846](#)

Aku pitutur marang kowe: Satemene sing sapa anggone nampani Kratoning Allah ora kaya bocah cilik, iku ora bakal lumebu ing kono.”

- 18 Καὶ ἐπηρώτησέν τις αὐτὸν ἄρχων, λέγων, Διδάσκαλε ἀγαθέ,
 Lan ndangu satunggal Panjenenganipun pangageng, matur, Guru sae,
[G2532](#) [G1905](#) [G5100](#) [G0846](#) [G0758](#) [G3004](#) [G1320](#) [G0018](#)
- τί ποιήσας, ζῶν αἰώνιον κληρονομήσω?
 menapa sasampunipun-damel, gesang langgeng kula-badhe-nampi?
[G5101](#) [G4160](#) [G2222](#) [G0166](#) [G2816](#)

Kacarita ana sawijining panggedhe matur pitakon marang Gusti Yesus mangkene: “Dhuh, Guru ingkang utami, punapa ingkang kedah kula lampahi, amrih angsal gesang langgeng?”

- 19 εἶπεν δὲ αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Τί με
 ngandika ugi dhateng-piyambakipun ingkang Gusti-Yésus, Kenging-menapa Kula
[G3004](#) [G1161](#) [G0846](#) [G3588](#) [G2424](#) [G5101](#) [G1473](#)
- λέγεις πανjenengan-wastani ἀγαθόν? οὐδεὶς ἀγαθός, εἰ μὴ εἶς,
[G3004](#) [G0018](#) [G3762](#) [G0018](#) [G1487](#) [G3361](#) [G1520](#)
- ὁ Θεός.
 ingkang Gusti-Allah.
[G3588](#) [G2316](#)

Paring wangsulane Gusti Yesus: “Yagene kowe ngarani Aku utama? Ora ana wong siji bae kang utama kajaba mung Gusti Allah piyambak.

- 20 τὰς ἐντολὰς οἶδας; Μὴ μοιχεύσης; Μὴ φονεύσης; Μὴ
 ing dhawuh panjenengan-pirsa: Sampun jina; Sampun mejahi; Sampun
[G3588](#) [G1785](#) [G1492](#) [G3361](#) [G3431](#) [G3361](#) [G5407](#) [G3361](#)
- κλέψης; Μὴ ψευδομαρτυρήσης; Τίμα τὸν πατέρα σου, καὶ τὴν
 nyolong; Sampun dados-seksi-palsu; Ngajenana ing rama panjenengan, lan ing
[G2813](#) [G3361](#) [G5576](#) [G5091](#) [G3588](#) [G3962](#) [G4771](#) [G2532](#) [G3588](#)
- μητέρα.
 ibu.
[G3384](#)

Mesthine kowe wis nyumurupi kabeh pepakone Gusti Allah: Sira aja laku jina, aja memateni, aja nyenyolong, aja ngucapake paseksi goroh, ngajenana bapa biyungira.”

- 21 ὁ δὲ εἶπεν, Ταῦτα πάντα ἐφύλαξα
 piyambakipun ugi matur, Punika sedaya kula-sampun-nindakaken saking anem
[G3588](#) [G1161](#) [G3004](#) [G3778](#) [G3956](#) [G5442](#) [G1537](#) [G3503](#)
- μου.
 kula.
[G1473](#)

Unjuke wong mau: "Punika sadaya sampun kula lampahi wiwit anem mila."

- 22 ἀκούσας δὲ, ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ, Ἔτι
sasampunipun-mireng ugi, ingkang Gusti-Yésus ngandika dhateng-piyambakipun, Taksih
[G0191](#) [G1161](#) [G3588](#) [G2424](#) [G3004](#) [G0846](#) [G2089](#)
- ἔν σοι λείπει: πάντα, ὅσα ἔχεις, πώλησον,
satunggal dhateng-panjenengan kirang: sedaya, pinten panjenengan-gadhah, sadèna,
[G1520](#) [G4771](#) [G3007](#) [G3956](#) [G3745](#) [G2192](#) [G4453](#)
- καὶ διάδος πτωχοῖς, καὶ ἔξεις θησαυρὸν ἐν τοῖς
lan bagekna tiyang-miskin, lan panjenengan-badhe-gadhah bandha wonten-ing ing
[G2532](#) [G1239](#) [G4434](#) [G2532](#) [G2192](#) [G2344](#) [G1722](#) [G3588](#)
- οὐρανοῖς; καὶ δεῦρο, ἀκολούθει μοι.
swarga; lan rawuha, ndèrèka Kula.
[G3772](#) [G2532](#) [G1204](#) [G0190](#) [G1473](#)

Mireng kang mangkono iku Gusti Yesus banjur ngandika: "Isih ana siji kang kudu koklakoni: kabeh barang darbekmu edolana lan edum-edumna marang wong-wong miskin, temah kowe bakal duwe bandha ana ing swarga, nuli mrenea, melua Aku."

- 23 ὁ δὲ ἀκούσας ταῦτα, περίλυπος ἐγενήθη; ἦν
piyambakipun ugi sasampunipun-mireng punika, sedhieh-sanget dados; piyambakipun
[G3588](#) [G1161](#) [G0191](#) [G3778](#) [G4036](#) [G1096](#) [G1510](#)
- γὰρ πλούσιος σφόδρα.
awit sugih sanget.
[G1063](#) [G4145](#) [G4970](#)

Bareng wong mau krungu pangandika iku, banjur sedhieh banget, amarga kaliwat sugihe.

- 24 ἰδὼν δὲ αὐτὸν, ὁ Ἰησοῦς [περίλυπον γενόμενον],
sasampunipun-mirsani ugi piyambakipun, ingkang Gusti-Yésus [sedhieh-sanget dados],
[G3708](#) [G1161](#) [G0846](#) [G3588](#) [G2424](#) [G4036](#) [G1096](#)
- εἶπεν, Πῶς δυσκόλως οἱ τὰ χρήματα ἔχοντες, εἰς τὴν
ngandika, Sapinten angel para ing bandha ingkang-gadhah, dhateng ing
[G3004](#) [G4459](#) [G1423](#) [G3588](#) [G3588](#) [G5536](#) [G2192](#) [G1519](#) [G3588](#)
- βασιλείαν τοῦ Θεοῦ εἰσπορεύονται.
Kraton saking Gusti-Allah mlebet.
[G0932](#) [G3588](#) [G2316](#) [G1531](#)

Banjur dipandeng dening Gusti Yesus sarta dipangandikani: "Pancen angel banget tumraping wong sugih dhuwit, bisane lumebu ing Kratoning Allah.

- 25 εὐκοπώτερον γὰρ ἐστὶν κάμηλον διὰ τρήματος βελόνης εἰσελεῖν, ἢ
langkung-gampil awit punika unta liwat bolongan dom mlebet, tinimbang
[G2123](#) [G1063](#) [G1510](#) [G2574](#) [G1223](#) [G5169](#) [G0956](#) [G1525](#) [G2228](#)
- πλούσιον εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ εἰσελεῖν.
tiyang-sugih dhateng ing Kraton saking Gusti-Allah mlebet.
[G4145](#) [G1519](#) [G3588](#) [G0932](#) [G3588](#) [G2316](#) [G1525](#)

Amarga gampang unta nlusup ing bolonganing dom, katimbang karo wong sugih lumebu ing Kratoning Allah."

- 26 εἶπαν δὲ οἱ ἀκούσαντες, Καὶ τίς δύναται σωθῆναι?
matur ugi ingkang sasampunipun-mireng, Lan sinten saged kawilujengaken?
[G3004](#) [G1161](#) [G3588](#) [G0191](#) [G2532](#) [G5101](#) [G1410](#) [G4982](#)

Wong-wong kang pada krungu padha calathu: "Yen mangkono, sapa kang bisa oleh karahayon?"

27 ὁ δὲ εἶπεν, Τὰ ἀδύνατα παρὰ ἀνθρώποις, δυνατὰ
 piyambakipun ugi ngandika, Ingkang mboten-saged tumrap manungsa, saged
[G3588](#) [G1161](#) [G3004](#) [G3588](#) [G0102](#) [G3844](#) [G0444](#) [G1415](#)

παρὰ τῷ Θεῷ ἐστιν.
 tumrap ing Gusti-Allah punika.
[G3844](#) [G3588](#) [G2316](#) [G1510](#)

Pangandikane Gusti Yesus: “Apa kang mokal tumraping manungsa, iku ora mokal tumraping Allah.”

28 Εἶπεν δὲ ὁ Πέτρος, Ἴδου, ἡμεῖς ἀφέντες τὰ
 Ngandika ugi ingkang Pétrus, Mangkéné, kita sasampunipun-nilar ing
[G3004](#) [G1161](#) [G3588](#) [G4074](#) [G3708](#) [G1473](#) [G0863](#) [G3588](#)

ἴδια ἠκολουθήσαμέν σοι.
 kagungan-piyambak sampun-ndèrèk Panjenengan.
[G2398](#) [G0190](#) [G4771](#)

Petrus munjuk: “Kawula punika smapun sami nilar sadaya gadhahan kawula lajeng ndherek Paduka.”

29 ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς, Ἄμην λέγω
 piyambakipun ugi ngandika dhateng-tiyang-punika, Saestu Kula-matur
[G3588](#) [G1161](#) [G3004](#) [G0846](#) [G0281](#) [G3004](#)

ὑμῶν, ὅτι οὐδεὶς ἐστιν ὃς ἀφῆκεν οἰκίαν,
 dhateng-panjenengan, bilih mboten-wonten-tiyang punika ingkang sampun-nilar griya,
[G4771](#) [G3754](#) [G3762](#) [G1510](#) [G3739](#) [G0863](#) [G3614](#)

ἢ γυναῖκα, ἢ ἀδελφοὺς, ἢ γονεῖς, ἢ τέκνα, ἔνεκεν τῆς
 utawi garwa, utawi sadhèrèk, utawi tiyang-sepuh, utawi putra, awit ing
[G2228](#) [G1135](#) [G2228](#) [G0080](#) [G2228](#) [G1118](#) [G2228](#) [G5043](#) [G1752](#) [G3588](#)

βασιλείας τοῦ Θεοῦ,
 Kraton saking Gusti-Allah,
[G0932](#) [G3588](#) [G2316](#)

Pangandikane Gusti Yesus: “Aku pitutur marang kowe, satemene saben wong kang marga saka Kratoning Allah ninggal omahe, bojone utawa sadulure, wong tuwane utawa anak-anake,

30 ὃς οὐχὶ μὴ ἀπολάβῃ πολλαπλασίονα ἐν τῷ καιρῷ
 ingkang mboten-saestu saestu badhe-nampi matikel-tikel wonten-ing ing wekdal
[G3739](#) [G3780](#) [G3361](#) [G0618](#) [G4179](#) [G1722](#) [G3588](#) [G2540](#)

τούτω; καὶ ἐν τῷ αἰῶνι τῷ ἐρχομένῳ, ζῶν αἰώνιον.
 punika; lan wonten-ing ing jaman ingkang badhe-rawuh, gesang langgeng.
[G3778](#) [G2532](#) [G1722](#) [G3588](#) [G0165](#) [G3588](#) [G2064](#) [G2222](#) [G0166](#)

iku bakal tanpa piwales tikel-matikel, ing jaman saiki uga, lan ing jaman kang bakal kalakon bakal tanpa urip langgeng.”

31 Παραλαβὼν δὲ τοὺς δώδεκα, εἶπεν πρὸς αὐτούς,
 Sasampunipun-mendet ugi ing kalih-welas, ngandika dhateng tiyang-punika,
[G3880](#) [G1161](#) [G3588](#) [G1427](#) [G3004](#) [G4314](#) [G0846](#)

Ἴδου, ἀναβαίνομεν εἰς Ἱερουσαλήμ, καὶ τελεσθήσεται πάντα τὰ
 Mangkéné, kita-minggah dhateng Yerusalem, lan badhe-dipun-tindakaken sedaya ing
[G3708](#) [G0305](#) [G1519](#) [G2419](#) [G2532](#) [G5055](#) [G3956](#) [G3588](#)

γεγραμμένα διὰ τῶν προφητῶν τῷ Υἱῷ τοῦ ἀνθρώπου.
 sampun-dipun-serat liwat para nabi tumrap Putra saking Manungsa.
[G1125](#) [G1223](#) [G3588](#) [G4396](#) [G3588](#) [G5207](#) [G3588](#) [G0444](#)

Gusti Yesus banjur nimbali sakabate rolas sarta dipangandikani mangkene: “Saiki Aku kabeh padha menyang Yerusalem lan kabeh kang katulisan dening para nabi tumrap Putraining Manungsa, iku bakal kayektenan.

32 παραδοθήσεται γὰρ τοῖς ἔθνεσιν, καὶ ἐμπαιχθήσεται, καὶ
 badhe-dipun-pasrahaken awit dhateng-para bangsa, lan badhe-dipun-oyak-oyak, lan
[G3860](#) [G1063](#) [G3588](#) [G1484](#) [G2532](#) [G1702](#) [G2532](#)
 ὑβρισθήσεται, καὶ ἐμπυσθήσεται.
 badhe-dipun-nisthakaken, lan badhe-dipun-idoni.
[G5195](#) [G2532](#) [G1716](#)

| Sabab Panjenengane bakal dipasrahake marang bangsa-bangsa kang ora wanuh marang Allah, dipoyoki, disiya-siya lan diidoni,

33 καὶ μαστιγώσαντες, ἀποκτενοῦσιν αὐτόν; καὶ τῇ ἡμέρᾳ
 lan sasampunipun-nyambuk, badhe-mejahi Panjenenganipun; lan wonten-ing dinten
[G2532](#) [G3146](#) [G0615](#) [G0846](#) [G2532](#) [G3588](#) [G2250](#)
 τῇ τρίτῃ, ἀναστήσεται.
 ingkang kaping-telu, badhe-wungu.
[G3588](#) [G5154](#) [G0450](#)

| sarta disapu banjur disedani, lan ing telung dinane bakal wungu.”

34 καὶ αὐτοὶ οὐδὲν τούτων συνῆκαν; καὶ ἦν τὸ ῥῆμα
 lan tiyang-punika mboten-wonten punika mangertosi; lan wonten ing tembung
[G2532](#) [G0846](#) [G3762](#) [G3778](#) [G4920](#) [G2532](#) [G1510](#) [G3588](#) [G4487](#)
 τοῦτο κεκρυμμένον ἀπ’ αὐτῶν; καὶ οὐκ ἐγίνωσκον τὰ
 punika dipun-singidaken saking tiyang-punika; lan mboten mangertosi ing
[G3778](#) [G2928](#) [G0575](#) [G0846](#) [G2532](#) [G3756](#) [G1097](#) [G3588](#)
 λεγόμενα.
 ingkang-dipun-ngandikakaken.
[G3004](#)

| Nanging para sakabat padha ora mangreti babar pisan bab iku kabeh; padha kasamaran sarta padha ora nyandhak marang isining pangandika mau.

35 Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ ἐγγίξειν αὐτὸν εἰς Ἱερικὴν,
 Dados ugi wonten-ing ing celak Panjenenganipun dhateng Yérikho,
[G1096](#) [G1161](#) [G1722](#) [G3588](#) [G1448](#) [G0846](#) [G1519](#) [G2410](#)
 τυφλὸς τις ἐκάθητο παρὰ τὴν ὁδὸν, ἐπαίτων.
 tiyang-wuta satunggal lenggah wonten ing margi, ngemis.
[G5185](#) [G5100](#) [G2521](#) [G3844](#) [G3588](#) [G3598](#) [G1871](#)

| Bareng tindake Gusti Yesus wis meh tekan ing kutha Yerikho, ana wong wuta linggih ing pinggir dalan, ngemis.

36 ἀκούσας δὲ ὄχλου διαπορευομένου, ἐπυνθάνετο τί εἶη
 sasampunipun-mireng ugi tiyang-kathah liwat, ndangu menapa punika
[G0191](#) [G1161](#) [G3793](#) [G1279](#) [G4441](#) [G5101](#) [G1510](#)
 τοῦτο.
 punika.
[G3778](#)

| Nalika krungu wong akeh padha liwat, wong mau takon: “Apa iku?”

37 ἀπήγγειλαν δὲ αὐτῷ ὅτι, Ἰησοῦς ὁ Ναζωραῖος
 dipun-cariyosaken ugi dhateng-piyambakipun bilih, Gusti-Yésus ingkang Nazaret
[G0518](#) [G1161](#) [G0846](#) [G3754](#) [G2424](#) [G3588](#) [G3480](#)
 παρέρχεται.
 liwat.
[G3928](#)

Ana wong kang mangsuli: “Gusti Yesus Nasarani langkung.”

38 καὶ ἐβόησεν λέγων, Ἰησοῦ, υἱὲ Δαυίδ, ἐλέησόν με.
lan mbèngok matur, Gusti-Yésus, putra Daud, welasana kula.
[G2532](#) [G0994](#) [G3004](#) [G2424](#) [G5207](#) [G1138](#) [G1653](#) [G1473](#)

Dheweke banjur nguwuh-uwuh: “Dhuh, Gusti Yesus, Tedhakistan Sang Prabu Dawud, kawula mugè Paduka welasi!”

39 καὶ οἱ προάγοντες ἐπετίμων αὐτῷ, ἵνα σιγήσῃ. αὐτὸς
lan ingkang wonten-ngajeng ndukani piyambakistan, supados mènèl. piyambakistan
[G2532](#) [G3588](#) [G4254](#) [G2008](#) [G0846](#) [G2443](#) [G4601](#) [G0846](#)
δὲ πολλῶ μαλλον ἔκραζεν, Υἱὲ Δαυίδ, ἐλέησόν με.
ugi langkung-keras langkung mbèngok, Putra Daud, welasana kula.
[G1161](#) [G4183](#) [G3123](#) [G2896](#) [G5207](#) [G1138](#) [G1653](#) [G1473](#)

Wong-wong kang padha lumaku ing ngarep padha nyendhu wong mau, dikon meneng. Nanging panguwuhè malah saya seru: “Dhuh, Tedhakistan Sang Prabu Dawud, kawula mugè Paduka welasi!”

40 σταθεὶς δὲ, ὁ Ἰησοῦς ἐκέλευσεν αὐτὸν ἀχθῆναι
sasampunipun-ngadeg ugi, ingkang Gusti-Yésus dhawuh piyambakistan dipun-bekta
[G2476](#) [G1161](#) [G3588](#) [G2424](#) [G2753](#) [G0846](#) [G0071](#)
πρὸς αὐτόν. ἐγγίσαντος δὲ, αὐτοῦ ἐπηρώτησεν
dhateng Panjenenganipun. sasampunipun-celak ugi, piyambakistan ndangu
[G4314](#) [G0846](#) [G1448](#) [G1161](#) [G0846](#) [G1905](#)
αὐτόν,
piyambakistan,
[G0846](#)

Gusti Yesus banjur kendel lan dhawuh nyowanake wong mau. Bareng wis ana ing ngarsane, Gusti Yesus ndangu:

41 τί σοι θέλεις ποιήσω? ὁ δὲ εἶπεν, Κύριε,
Menapa dhateng-panjenengan keréngin Kula-damel? piyambakistan ugi matur, Gusti,
[G5101](#) [G4771](#) [G2309](#) [G4160](#) [G3588](#) [G1161](#) [G3004](#) [G2962](#)
ἵνα ἀναβλέψω.
supados kula-saged-ningali.
[G2443](#) [G0308](#)

“Karepmu dakkapakake?” Unjuke: “Dhuh, Gusti, kawula mugè sageda ningali.”

42 καὶ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ, Ἀνάβλεψον; ἢ
lan ingkang Gusti-Yésus ngandika dhateng-piyambakistan, Ningalana; ingkang
[G2532](#) [G3588](#) [G2424](#) [G3004](#) [G0846](#) [G0308](#) [G3588](#)
πίστις σου σέσωκέν σε.
kapitadosan panjenengan sampun-nyelàmetaken panjenengan.
[G4102](#) [G4771](#) [G4982](#) [G4771](#)

Gusti Yesus nuli ngandika marang dheweke: “Bisaa ndeleng! Pangandelmu kang mitulungi kowe.”

43 καὶ παραχρῆμα ἀνέβλεψεν, καὶ ἠκολούθει αὐτῷ, δοξάζων τὸν
lan sanalika saged-ningali, lan ndèrèk Panjenenganipun, ngluhuraken ing
[G2532](#) [G3916](#) [G0308](#) [G2532](#) [G0190](#) [G0846](#) [G1392](#) [G3588](#)

Θεόν. καὶ πᾶς ὁ λαὸς, ἰδὼν, ἔδωκεν αἶνον τῷ
Gusti-Allah. lan sedaya ingkang tiyang, sasampunipun-mirsani, maringi pujèn dhateng
[G2316](#) [G2532](#) [G3956](#) [G3588](#) [G2992](#) [G3708](#) [G1325](#) [G0136](#) [G3588](#)

Θεῷ.
Gusti-Allah.
[G2316](#)

| Sanalika iku uga wong mau bisa ndeleng, banjur ndherekake tindake Gusti Yesus kambi ngluhurake Gusti Allah. Kabeh wong kang padha nyumurupi lelakon iku padha saos puji marang Gusti Allah.